УДК 811.161.2

О. М. Кримець

КАЛЬКУВАННЯ НА РІЗНИХ МОВНИХ РІВНЯХ ЯК СПОСІБ УТВОРЕННЯ НОВИХ ТЕРМІНІВ

У статті досліджується калькування як один зі способів утворення нових термінів у галузі ІТ-технологій та кібербезпеки. З'ясовано, як відбувається процес калькування термінів на різних мовних рівнях, а саме – на морфемному та на рівні словосполучення. Досліджено корпус англійських термінів ІТ-технологій та кібербезпеки, а також їхні українські варіанти, виокремлено типові моделі калькованих термінів і класифіковано їх за повнотою калькування та частиномовною приналежністю. Схарактеризовано перекладацькі трансформації, які були задіяні під час калькування складних спеціальних назв.

Ключові слова: *термін, мова-продуцент, мова-реципієнт, калькування, повна калька, напівкалька, транспозит, перекладацькі трансформації.*

Krymets, O. Calquing at Different Linguistic Levels as a Means of Creating New Terms. *The study examines calquing at different linguistic levels as a means of creating new terms in the fields of information technology and cybersecurity. It focuses on morpheme-by-morpheme and word-for-word calquing as a precise and equivalent way of translating specialized terms from the source language and as a significant source of enrichment for Ukrainian scientific terminology. The relevance of the study stems from the need to examine calquing at the morphemic and word-combination levels, as well as to identify calquing techniques and establish a typology of calques. These issues have not been sufficiently addressed in previous research. The study aims to determine how terms are formed through calquing at the morphemic and word-combination levels based on IT and cybersecurity terminology. The objectives are to identify the typology of calques resulting from this process and to characterise the translation transformations involved in the literal translation of complex specialised terms.*

Calquing of specialized terms in the fields of information technology and cybersecurity occurs both at the morphemic level and at the level of word combinations, where full and partial calques (half-calques) can be distinguished. At the morphemic level, calquing involves the full or partial translation of the root(s) and affixes of a term in the source language. In contrast, at the level of word combinations, it involves the translation of the components of a complex specialised term. Calqued terms retain the structure of the source language term but are formed wholly or partly using Ukrainian word-formation resources. At the level of word combinations, full and partial calques include two-, three-, and multi-component terms. Their formation involves such translation transformations as addition, rearrangement of components,

CC BY NC

https://doi.org/10.34142/23127546.2026.65.11

and changes in the parts of speech of the components of the source language terms. Calquing at this level results in multi-component terminological combinations, including transposed units, i.e. terms in which the components are rearranged in the process of literal translation from the source language. Such rearrangement is conditioned by the grammatical features of English and Ukrainian and results from the application of the translation transformation of rearrangement.

Thus, in the fields of information technology and cybersecurity, calquing is an important means of enriching Ukrainian terminology. It makes it possible to preserve both international cross-linguistic understanding and the national linguistic form of terms.

Keywords: *term, source language, target language, calquing, full calque, half-calque, transposed unit, translation transformations.*

Вступ

Калькування як один зі шляхів запозичення термінів є важливим засобом поповнення термінологічної бази української наукової мови. У сфері термінології виокремлюють кальки словотвірні, або структурні, які є результатом поморфемного перекладання іншомовного слова, та семантичні, утворені шляхом семантичного перенесення за іншомовним зразком. Особливість словотвірних кальок полягає в тому, що вони повторюють структуру терміна мови-продуцента, але оформлюються повністю (повна калька) або частково (напівкалька) за допомогою українських словотвірних засобів. Поморфемне або послівне калькування терміна є точним й еквівалентним перекладом іншомовної спеціальної одиниці та слугує потужним джерелом утворення нових термінів. І якщо є вибір між калькованим іншомовним терміном та його транскрибуванням, то перевагу варто надавати кальці, оскільки вона є прозорою та не ускладнює процес професійної комунікації.

Калькування як спосіб поповнення новими одиницями у сфері термінології досліджується на матеріалі різних терміносистем. У наукових працях з'ясовується роль калькування як засобу термінотворення, наводиться типізація кальок та їх особливості в різних наукових галузях, звертається увага на ненормативне калькування, його наслідки та шляхи подолання, наголошується, що кальковані терміни мають відповідати вимогам точності, однозначності та не суперечити нормам українського словотвору (Лисиченко, 2025; Шляхта, 2008; Черемська, 2015; Назаренко, 2023; Панєвіна, 2025). Дослідники

стверджують, що однією з головних переваг цього методу термінотворення є здатність забезпечити лаконічність, точність і відповідність терміна в мові-реципієнті оригінальній формі та значенню (Панєвіна, 2025). Актуальність нашого дослідження зумовлена розглядом процесу калькування на різних мовних рівнях термінів галузі ІТ-технологій та кібербезпеки як сфери, що швидко розвивається та постійно поповнюється новими спеціальними назвами. Запозичені таким шляхом одиниці становлять потужний шар термінолексики досліджуваної сфери, потребують уважного вивчення способів калькування та типізації термінів-кальок, що не було здійснено в попередніх розвідках.

Мета дослідження – на матеріалі спеціальних назв ІТ-технологій і кібербезпеки з'ясувати, як відбувається процес калькування термінів на різних мовних рівнях, а саме – на морфемному та на рівні словосполучення. Завдання – виявити типологію термінів-кальок, що виникли в результаті цього процесу, схарактеризувати перекладацькі трансформації, які були задіяні під час буквального перекладання складних спеціальних назв.

Методи дослідження

Методологічну основу дослідження становлять зіставний метод для виявлення спільних і відмінних ознак між українськими й англійськими термінами ІТ-технологій і кібербезпеки, елементний аналіз термінологічних одиниць для дослідження структури термінів. Описово-синхронний метод застосовано з метою вивчення процесів калькування термінів на морфемному та на рівні словосполучень, що відбувається на сучасному етапі розвитку української науково-технічної термінології. Для з'ясування того, як відбувається вираження змісту запозичених термінів досліджуваної сфери в українській мові, задіяно номінативний аналіз.

Виклад основного матеріалу

Розгляньмо, які типи термінів у сфері ІТ-технологій і кібербезпеки виникають в українській мові внаслідок калькування англійських спеціальних назв. Одиниця, яка калькується, може належати до різних рівнів мови, відповідно, розрізняємо калькування на морфемному рівні та на рівні словосполучень. За ступенем охоплення процесом перекладання кальковані терміни поділяються на повні

та неповні кальки (напівкальки). Серед спеціальних номінацій ІТ-технологій і кібербезпеки можна виокремити повні та неповні терміни-кальки як на морфемному рівні, так і на рівні словосполучень.

Повною калькою вважається термін, у якому перекладу зазнали всі компоненти терміна мови-продуцента: *accumulation – накопичення, load – навантаження, data independence – незалежність даних, network worm – мережний черв'як, open source – відкриті джерела, doubling – дублювання, emission – випромінювання, breakpoint – точка переривання, cellular networks fraud – шахрайство в стільникових мережах, next generation network – мережа наступного покоління* та ін.

На морфемному рівні повне калькування відбувається, коли буквальному перекладанню підлягає корінь вихідного терміна, а англійські афікси -**ility, -tion, -ing** замінюються українськими: **-енн, -анн, -ість**: *accountability – відстежуваність, accuracy – точність, penetration – проникнення, untraceability – невідслідкованість*. Такі терміни позначають:

– процеси (*doubling — дублювання, intrusion — вторгнення, load — навантаження, mirroring — віддзеркалювання, penetration — проникнення*). ***Intrusion – вторгнення***: «Несанкціонований доступ до мережі або до системи, приєднаної до мережі, тобто навмисний або випадковий несанкціонований доступ до інформаційної системи, включаючи зловмисну діяльність проти інформаційної системи або несанкціоноване використання ресурсів в інформаційній системі» (Гладун, 2018);

– властивості (*accuracy — точність, availability — доступність, redundancy — надмірність, untraceability — невідслідкованість*). ***Availability – готовність:*** «Здатність функційного модуля перебувати в стані для виконання потрібної функції за певних умов у заданий момент часу або протягом заданого інтервалу часу, за умови, що надаються необхідні зовнішні ресурси» (Гладун, 2018);

– прилади: ***accumulator – накопичувач***: «1. Пристрій запам'ятовуючий зовнішній; 2. У СКБД – основна частина бази даних, призначена для розташування і зберігання даних» (Гладун, 2018).

Переважну більшість термінів, що виникли в результаті повного калькування на морфемному рівні, становлять однокореневі терміни, і лише поодиноко трапляються одиниці, що мають два корені: *bootstrap – самозавантажування, counteraction – протидія, light-sensitive – світлочутливий, sound-absorbing – звукопоглинальний*.

Розгляньмо, як відбувається процес калькування термінів на рівні словосполучень. Відомо, що аналітичний спосіб термінотворення є одним з найпродуктивніших. Терміносполуки, утворені таким шляхом, точно виражають наукові поняття, є однозначними й експресивно нейтральними. Терміносполуки широко вживаються і в термінології ІТ-технологій: *residual data – залишкові дані, access fraud – шахрайський доступ, disincentive protection – запобіжний захист, block check – перевірка блоку, calculation process – обчислювальний процес, dictionary attack – словникова атака, information access method – метод доступу до інформації, attack upon request of the object – атака за умови запиту об'єкта* та ін.

На рівні словосполучень повне калькування відбувається шляхом послівного перекладання англійських терміносполук: *binary digit – двійковий розряд, casual user – випадковий користувач, cloud computing – хмарні обчислення, acoustic intelligence – акустична розвідка, error correction – корекція помилок, algorithmic access – алгоритмічний доступ, information owner – власник інформації, data modelling facility – засіб моделювання даних.* Ця група кальок представлена досить широко. Терміносполуки, що зазнали повного калькування, можна класифікувати за кількістю складників та їх частиномовною приналежністю. За кількістю складників виокремлюємо двокомпонентні та трикомпонентні одиниці. Двокомпонентні повністю кальковані терміносполуки за частиномовною приналежністю поділяються на такі різновиди.

1. Терміни, утворені за моделлю «прикметник + іменник»: *access fraud – шахрайський доступ, end user – кінцевий користувач, generic name – загальне ім'я, master key – головний ключ.*

2. Терміни, що виникли в результаті поєднання двох іменників – «іменник + іменник»: *binding time – час зв'язування, boundary protection – захист границь, breakpoint – точка переривання, communication network – мережа зв'язку, data independence – незалежність даних, fault stability – стійкість до відмов, frequency band – смуга частот*. Як правило, у повністю калькованих терміносполуках такого типу другий іменник стоїть у родовому відмінку однини або множини (*access node – вузол доступу, key space – простір ключів*), але в окремих випадках спостерігаємо одиниці, де другий іменник може бути в орудному відмінку однини або множини: *key establishment – обмінювання*

ключами, destructive read – зчитування зі стиранням. Слід зазначити, що під час повного калькування терміносполук, утворених за моделлю «іменник + іменник», майже у всіх випадках відбувається транспозиція вихідної одиниці, внаслідок чого виникає транспозиційний термін-калька – терміносполука, що утворилася в результаті буквального перекладання, коли слово, яке знаходилося в постпозиції у мові-продуценті, у мові-реципієнті транспонується у препозицію: *emptiness detector – виявник пустот, error control – керування помилками, error seeding – підсівання помилок, fault stability – стійкість до відмов, fault trace – відстежування несправностей, flow control – керування потоками*. Транспозиційні терміни – повні кальки – поширене явище, пов'язане з різними лексико-граматичними нормами мови-продуцента та мови-реципієнта. Під час буквального перекладання англійських терміносполук застосовується перекладацька трансформація перестановки, яка полягає в зміні лінійного порядку складників багатокомпонентного терміна. Терміносполуки зазвичай складаються з головного (ядра) та означуваного (ад'юнкта) компонентів. В англійській мові ядро є останнім словом у словосполученні, перекладання українською мовою має розпочинатися з ядра, що й зумовлює необхідність застосування перекладацької трансформації перестановки (Романенко, 2018).

Трикомпонентні терміни – повні кальки – представлені невеликою кількістю одиниць: *cellular networks fraud – шахрайство в стільникових мережах, closed-security environment – замкнене безпечне середовище, next generation network – мережа наступного покоління, discretionary access control – виборче керування доступом*.

Неповні кальки, або напівкальки, – це терміни, що виникли шляхом буквального перекладання з мови-продуцента одного з компонентів вихідного терміна зі збереженням інших компонентів не перекладеними. Напівкальки виявляються як на морфемному рівні, так і на рівні словосполучення.

На морфемному рівні напівкальки виникають в результаті часткового перекладання спеціальних назв досліджуваної термінології. Термін ***аудіоперехоплення*** виник у результаті неповного калькування англійського терміна ***audio-interception***, тобто перший компонент складного терміна ***audio-*** був траскрибований, а другий ***interception*** – перекладений з мови-продуцента. Такий тип термінів представлений

невеликою кількістю одиниць: *intrasegment – внутрішньосегментний, metaknowledge – метазнання, radio interception – радіоперехоплення*.

До напівкальок належать також терміни типу ***configuring — конфігурування***, у яких коренева морфема транслітерується, а суфікс калькується, замінюючись на відповідний український. Такий тип напівкальок представлений досить широко: *identification – ідентифікування, disorganization – дезорганізація, manipulation – маніпулювання, masking – маскування, multiplexing – мультиплексування, authentication – автентифікація, tunneling – тунелювання, functionality – функційність* та ін.

Напівкальками є також терміни-композити з транскрибованим англійським елементом, що являє собою абревіатуру: *IT-theology – IT-технології, code ASCII – ASCII, code ISO – код ISO, IP-network – IP-мережа, IP-telephony – IP-телефонія.*

На рівні словосполучень терміни-напівкальки представлені гібридними утвореннями, що складаються з калькованих і транскрибованих компонентів: *absolute error – абсолютна похибка, bit density – щільність бітів, electronic lock – електронний замок, secret information – таємна інформація, alphabetic code set – абетковий кодовий набір, computing system user – користувач обчислювальної системи*. За кількістю складників серед терміносполук-напівкальок також виокремлюємо двокомпонентні, трикомпонентні та багатокомпонентні одиниці.

Двокомпонентні напівкальки у сфері IT-технологій становлять найбільшу кількість, при цьому калькований компонент може міститися як у препозиції (*user processor – процесор користувача, certificate of conformity – сертифікат відповідності, software environment – програмне середовище, transmission code – код передавання*), так і в постпозиції (*bit density – щільність бітів, block check – перевірка блока, calculation process – обчислювальний процес, dictionary attack – словникова атака*). За частиномовним вираженням компонентів та їх розташуванням двокомпонентні терміносполуки-напівкальки можна класифікувати на такі типи:

1. Одиниці, що виникли в українській мові в результаті калькування англійських термінів, утворених за моделлю «прикметник + іменник»: *algorithmic access – алгоритмічний доступ, base measure – базовий показник, code sequence – кодова послідовність, communications*

linkage – комунікаційне з'єднання, dictionary attack – словникова атака, secret information – таємна інформація. При цьому калькованим може бути як перший компонент складної назви (*base measure – базовий показник, channel level – канальний рівень, cryptographic binding – криптографічне зв'язування*), так і другий (*secret information – таємна інформація, long attack – довготривала атака, adjacent domains – суміжні домени*).

2. Терміносполуки-напівкальки, що стали результатом поєднання двох іменників – «іменник + іменник»: *error correction – корекція помилок, identification user – ідентифікування користувача, transmission code – код передавання, certificate of conformity – сертифікат відповідності, information accumulation – накопичення інформації, control object – об'єкт керування, display function – функція відображення*. Як і серед термінів-повних кальок, більшу кількість одиниць цього типу становлять транспозити, тобто терміни, у яких під час буквального перекладання з мови-продуцента відбулося зміщення компонентів, що пояснюється граматичними особливостями англійської та української мов і є результатом застосування перекладацької трансформації перестановки: *cloud auditor – аудитор хмари, collision resolution – розв'язання конфліктів, bit density – щільність бітів, block check – перевірка блока, user processor – процесор користувача, access administrator – адміністратор доступу*.

Трикомпонентні терміносполуки-напівкальки досить поширені в галузі ІТ-технологій і кібербезпеки, залежно від структурної організації та морфологічного вираження вони поділяються на такі типи.

1. Найбільшу групу за кількістю термінів становлять одиниці, побудовані за моделлю «іменник + іменник + іменник (у Р. в.)»: *access control certificate – сертифікат керування доступом, information access method – метод доступу до інформації, data origin authentication – автентифікація джерела даних, write cycle time – час циклу записування, timeliness of acquired information – своєчасність добутої інформації.* Майже всі терміни цієї групи є транспозиційними кальками (транспозитами), у яких компонент терміна мови-продуцента, що знаходиться в препозиції, у мові-реципієнті в результаті калькування потрапляє в постпозицію, і навпаки: *information safety system – система захисту інформації, data origin authentication – автентифікація джерела даних, transmission control protocol – протокол керування передаванням.*

І лише в поодиноких випадках компоненти терміна зберегли своє місце розташування: *value estimation of information – оцінка вартості інформації, timeliness of acquired information – своєчасність добутої інформації, theory of destruction of information – теорія ураження інформації, theory of complexity of calculations – теорія складності обчислень*.

2. Другу групу становлять терміносполуки-напівкальки, які в українській мові побудовані за моделлю «іменник + прикметник (дієприкметник) + іменник (Р. в.)»: *administration domain name – ім'я адміністративного домену, architecture open system – архітектура відкритих систем, random-password generator – генератор випадкових паролів, information security threat – загроза інформаційній безпеці, destabilizing factor source – джерело дестабілізуючих факторів*. Майже всі досліджувані одиниці цієї групи є транспозитами: *destabilizing factor source – джерело дестабілізуючих факторів, wireless datagram protocol – протокол бездротових дейтаграм, virtual channel switching – комутування віртуальних каналів, variable-length code – код змінної довжини, technical intelligence model – модель технічної розвідки.*

Серед термінів цього типу виокремлюються також одиниці, у яких у процесі перекладання відбулася заміна однієї частини мови на іншу: *administration domain name – ім'я адміністративного домену, information security threat – загроза інформаційній безпеці, voice control system – система голосового керування*. Так, англійські іменники *administration, information, voice* в українській мові були замінені на прикметники: *адміністративний, інформаційний, голосовий.* У таких випадках під час калькування була задіяна перекладацька граматична трансформація – заміна однієї частини мови мови-продуцента іншою у мові-реципієнті. Цей перекладацький прийом застосовують через розбіжність граматичних систем мов, щоб уникнути некоректного перекладу в українській мові.

3. До третьої групи належить невелика кількість терміносполук-напівкальок, побудованих за моделлю «прикметник + іменник + іменник (у Р. в.)»: *unauthorized access to hardware – несанкціонований доступ до апаратури, technical protection of information – технічний захист інформації, state information security – інформаційна безпека держави*. Ці терміни є результатом поєднання атрибутивного словосполучення з прикметником, який стоїть у постпозиції та вказує на видову ознаку процесу.

4. Терміни, які виникли в результаті поєднання прикметника з атрибутивним словосполученням (*alphabetic code set – абетковий кодовий набір, world information space – світовий інформаційний простір*), становлять найменшу за кількістю групу.

Багатокомпонентні кальковані терміни ІТ-технологій і кібербезпеки досить поширені та являють собою сполуки, у складі яких налічується чотири (*agency of technical protection of information – орган технічного захисту інформації*), п'ять (*remote attack to network of exchange of information – атака на мережу обміну інформацією віддалена*), шість (*common evaluation methodology for information technology security – методологія оцінювання безпеки інформаційних технологій загальна*) і більше (*prevention of information leakage through exposure to radiation and guidance – запобігання витоку інформації через побічні випромінювання і наведення*) компонентів. Слід зазначити, що серед термінів цього типу також є транспозиційні напівкальки: *psychological warfare objects studying methods – методика вивчення об'єктів психологічної війни, key recovery cryptosystem – криптосистема з відновленням ключів, main characteristics of psychological warfare objects – основні характеристики об'єктів психологічної війни.*

За нашими спостереженнями, у три- та багатокомпонентних терміносполуках калькованими можуть бути як один, так і декілька складників.

Особливу групу становлять кальковані терміносполуки, під час перекладання яких відбулося додавання компонентів: *malicious computer virus – зловмисний шкідливий комп'ютерний вірус, backbone network – мережа магістральних ліній зв'язку, chosen key attack – криптоаналітична атака з вибраним ключем, cryptotext-only attack – криптоаналітична атака лише із криптотекстом, wiretapping – перехоплення інформації в дротових лініях.* У процесі калькування таких одиниць була застосована перекладацька трансформація додавання з метою досягнення еквівалентності, коли для точного передання терміна мови-продуцента залучають більшу кількість слів мови-реципієнта. Причиною застосування такого перекладацького прийому є різниця граматичних систем, коли, наприклад, слово англійської мови відповідає словосполученню української мови: *administrative domain – домен адміністративного керування, error recovery – відновлювання працездатності системи після помилки, channel capacity – пропускна*

здатність каналу. Варто зауважити, що цей вид лексичної трансформації, застосовуваний під час буквального перекладання термінів, є найпродуктивнішим, він забезпечує максимально повне відтворення калькованого терміна, але має свої недоліки – виникнення багатокомпонентих термінів, що мають чотири і більше складників: *computer security – безпека комп'ютерних (обчислювальних) систем, connection-mode transmission – передавання у режимі з установленням з'єднання*, і навіть складне речення: *connectivity-oriented interconnection – ваємоз'єднання, орієнтоване на зв'язність*. Загальновідомо, що такі одиниці суперечать фундаментальній вимозі до терміна – принципу стислості – та можуть створювати складнощі під час їх запам'ятовування й застосування у професійній комунікації.

Висновки

Отже, калькування, що виявляється на різних мовних рівнях, збагачує мову-реципієнта й захищає її від надмірного напливу іншомовної лексики, заповнює лакуни в термінології досліджуваної сфери, тим самим сприяє її розвитку. Калькування спеціальних номінацій ІТ-технологій і кібербезпеки відбувається як на морфемному рівні, так і на рівні словосполучень, де виокремлюються повні та неповні кальки (напівкальки). На морфемному рівні відбувається повне або часткове перекладання кореня (коренів) й афіксів терміна мови-продуцента, а на рівні словосполучення – компонентів складної спеціальної назви. Серед повних і неповних кальок на рівні словосполучення виокремлюються дво-, три- та багатокомпонентні терміни, під час калькування яких були застосовані перекладацькі трансформації додавання, перестановки та заміни частин мови вихідних спеціальних назв. Застосування трансформації перестановки зумовило появу термінів-траспозитів, у яких компонент терміна мови-продуцента, що знаходиться в препозиції, у мові-реципієнті в результаті калькування потрапляє в постпозицію, і навпаки. Результатом калькування термінів на рівні словосполучення часто є поява багатокомпонентних терміносполук, які містять від чотирьох до восьми складників, що може створювати комунікативні та когнітивні проблеми в професійному мовленні.

У галузі ІТ-технологій і кібербезпеки калькування є важливим засобом поповнення термінологічної бази, воно дає змогу зберігати

можливість міжнародного взаєморозуміння та національну мовну форму термінів, що є дуже важливим для досліджуваної сфери. Велика кількість і різноманіття калькованих та напівкалькованих термінів демонструє значне поширення цього методу запозичення. Однак під час буквального перекладання іншомовних термінів слід не лише точно передавати форму терміна мови-продуцента, а й ураховувати норми та вимоги до терміна в мові-реципієнті, уникати надто складних багатокомпонентних конструкцій. Перспективним уважаємо дослідження інших способів запозичення термінів, а також їх пристосування до української мови та правопису.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Гладун**, А. Я. & Пучков, О. О. (2018). *Англо-український словник термінів з інформаційних технологій та кібербезпеки*. Київ: ІСЗЗІ КПІ імені Ігоря Сікорського. Узято з https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/034d3344-9f8a-4697-a679-944144bd95de/content. 2. **Назаренко**, О. В., & Заваруєва, І. І. (2023). Калькування як спосіб терміноутворення лексем в сучасній науковій літературі аграрного спрямування. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія, 62, Т. 1*, 105–108. https://doi.org/10.32841/2409-1154.2023.62.1.25 4. **Панєвіна**, С. В. (2025). Калькування як спосіб лексичної трансформації при перекладі медичних термінів з турецької на українську мову. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Філологія, вип. 26 (94),* 68–70. 5. **Романенко**, Н. В., & Говера, О. М. (2018). Трансформації як ключовий метод перекладу текстів ІТ-сфери. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації, Т. 29 (68), № 4,* 116–120. 6. **Черемська**, О. С. (2015). Ненормативне калькування як проблема перекладу термінолексики економічної сфери. *Лінгвокультурний дискурс у парадигмі професійної освіти,* 165–171. Узято з https://me-l.co/gj6at1gd 7. **Шляхта**, О. В. (2008). До проблеми семантичного калькування в математичній термінології доби українізації. *Наукові записки. Філологічні науки, Т. 85,* 28–34. Узято з https://me-l.co/lr6lhg9r 8. **Lysychenko,** О. В., & Melko Kh. B. (2025). Structural models of term formation in Ukrainian IT discourse: transformations and trends. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія Філологія, Т. 28, № 1,* 122–130. https://me-l.co/up425vgx

REFERENCES

1. **Hladun**, A. Ya. & Puchkov, O. O. (2018). *Anhlo-ukrainskyi slovnyk terminiv z informatsiinykh tekhnolohii ta kiberbezpeky [English-Ukrainian Dictionary of Information Technology and Cybersecurity Terms]*. Kyiv: ISZZI KPI imeni Ihoria Sikorskoho. Retrieved from https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/034d3344-9f8a-4697-a679-944144bd95de/content [in Ukrainian]. 2. **Nazarenko**, O. V., & Zavaruieva, I. I. (2023). Kalkuvannia yak sposib terminoutvorennia leksem v suchasnii naukovii literaturi ahrarnoho spriamuvannia [Calculations as a way of the term formation of the lexems in a modern scientific literature of the agrarian sphere]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriia: Filolohiia – International Humanitarian University Herald.*

Philology, 62, 1, 105–108. https://doi.org/10.32841/2409-1154.2023.62.1.25 [in Ukrainian]. 4. **Panievina**, S. V. (2025). Kalkuvannia yak sposib leksychnoi transformatsii pry perekladi medychnykh terminiv z turetskoi na ukrainsku movu [Calquing as a method of lexical transformation when translating medical terms from Turkish to Ukrainian]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Seriia: Filolohiia – Scientific Proceedings of Ostroh Academy National University: Philology Series*, *№ 26 (94),* 68–70. Retrieved from https://lingvj.oa.edu.ua/№-26-94-2025 [in Ukrainian]. 5. **Romanenko,** N. V., & Hovera O. M. (2018). Transformatsii yak kliuchovyi metod perekladu tekstiv IT-sfery [Transformation as the main method of IT-texts translation]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Seriia: Filolohiia. Sotsialni komunikatsii – Scientific Notes of Taurida National V. I. Vernadsky University. Series: Philology. Social communication, T. 29 (68), № 4,* 116–120 [in Ukrainian]. 6. **Cheremska,** O. S. (2015). Nenormatyvne kalkuvannia yak problema perekladu terminoleksyky ekonomichnoi sfery [Non-standard calquing as a problem in the translation of economic terminology]. Retrieved from https://me-l.co/gj6at1gd [in Ukrainian]. 7. **Shliakhta,** O. V. (2008). Do problemy semantychnoho kalkuvannia v matematychnii terminolohii doby ukrainizatsii [To the problem of loan shifts in mathematical terminology of the period of ukrainization]. *Naukovi zapysky. Filolohichni nauky – Research bulletin. Series: Philological sciences, 85,* 28–34. Retrieved from https://me-l.co/lr6lhg9r [in Ukrainian]. 8. **Lysychenko,** O. B., & Melko Kh. B. (2025). Structural models of term formation in Ukrainian IT discourse: transformations and trends. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho linhvistychnoho universytetu. Seriia Filolohiia – Messenger of Kyiv National Linguistic University, T. 28, № 1,* 122–130. Retrieved from https://me-l.co/up425vgx [in English].

Кримець Оксана Михайлівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»; вул. Кирпичова, 2, м. Харків, 61002, Україна.

E-mail: oksana.krim@ukr.net

https://orcid.org/0000-0002-8401-3540

Krymets, Oksana – Candidate of Philological Sciences (Ph.D.), Docent, Associate Professor at the Department of Ukrainian Language, National Technical University "Kharkov Polytechnic Institute"; 2 Kirpichova St., Kharkiv, 61002, Ukraine.

Дата першого надходження статті до видання – 26 вересня 2026 р.

Дата прийняття статті до друку після рецензування – 14 жовтня 2026 р.

Дата публікації статті у виданні – 20 листопада 2026 р.

CITATION

ДСТУ 8302:2015: Кримець О. М. Калькування на різних мовних рівнях як спосіб утворення нових термінів. Лінгвістичні дослідження: зб. наук. пр. Харків. нац. пед. ун-ту імені Г. С. Сковороди / гол. ред. Н. В. Піддубна. Харків, 2026. Вип. 65. С. 123–135. DOI: https://doi.org/10.34142/23127546.2026.65.11

APA: Кримець, О. М. (2026). Калькування на різних мовних рівнях як спосіб утворення нових термінів. *Лінгвістичні дослідження, 65,* 123–135, DOI: https://doi.org/10.34142/23127546.2026.65.11